

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	V51G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Muñoz Prieto, María del Mar			
Profesorado	Muñoz Prieto, María del Mar			
Correo-e	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escolamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Coa Psicoloxía do Desenvolvemento preténdese que o alumno poida coñecer o proceso de maduración que se produce no ser humano desde o nacemento ata o seis anos, aínda que esta disciplina abarca todos os cambios que se producen na persoa ao longo de todo o ciclo vital. A través da Psicoloxía do Desenvolvemento, poderemos coñecer os procesos psicolóxicos e *comportamentais que afectan as persoas.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.

C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Promover o traballo autónomo e *colaborativo coa finalidade de mellorar os procesos de desenvolvemento que se producen na etapa de educación infantil.	A1	B1	C4	D1
	A2	B4	C11	D1
	A3	B7	C12	D2
	A4	B8	C13	D3
	A5	B12	C48	D4
			C49	D6
			C50	D7
				D8
				D9
				D13
				D14
				D16
				D17
			D18	
			D21	

Contidos

Tema	
1. PARADIGMAS E TEORÍAS FUNDAMENTAIS QUE EXPLICAN O DESENVOLVEMENTO HUMANO.	1.1. Psicología do Desenvolvemento aplicada á Educación. 1.2. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
2. DESENVOLVEMENTO FÍSICO E PSICOMOTRIZ DOS O ÓS 6 ANOS.	2.1. Desenvolvemento prenatal. 2.2. O nacemento nos primeiros meses. 2.3. O desenvolvemento físico e psicomotor ata os seis anos.
3. DESENVOLVEMENTO COMUNICATIVO.	3.1. Inicios da comunicación e a linguaxe. 3.2. Comunicación preverbal. 3.3. Intención comunicativa.
4. DESENVOLVEMENTO COGNITIVO.	4.1. Enfoque piagetiano: etapa sensoriomotriz e etapa preoperacional.
5. DESENVOLVEMENTO AFECTIVO, EMOCIONAL E DA PERSONALIDADE.	5.1. O apego. 5.2. Desenvolvemento emocional. 5.3. Coidados básicos de o corpo. 5.4. Coñecemento de si mesmo e dos outros. 5.5. Identidade de xénero e roles. 5.6. Abusos sexuais e como evitalos.
6. DESENVOLVEMENTO SOCIAL NA IDADE INFANTIL.	6.1. Desenvolvemento das normas e valores. 6.2. Relación con iguais. 6.3. Interaccións sociais. 6.4. Conduta prosocial.
7. CONTEXTOS E FACTORES DE DESENVOLVEMENTO NA IDADE INFANTIL.	7.1. Aspectos evolutivos facilitadores da socialización. 7.2. Contextos sociais na infancia. 7.3. O xogo na Etapa de Infantil

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	40	58
Presentación	7	15	22
Traballo tutelado	13	22	35
Debate	7	10	17
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	1	5
Traballo	6	6	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	O profesor/a presentará os contidos da materia de forma oral, en ocasións apoiado por medios audiovisuais. Tentarase que o alumno/a participe de maneira activa nas explicacións, a través de preguntas ou comentarios.
Presentación	Todoos alumnos deberán realizar un dossier de traballos, de maneira grupal, no que se recollan artigos, mapas conceptuais e unha procura bibliográfica.
Traballo tutelado	Resolución de actividades, lectura de artigos, traballos individuais ou en grupo.
Debate	Actividades nas que o alumnado poida defender posturas contrarias sobre un tema determinado. Requirirá unha preparación previa por parte do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/as mediante titorías (a nivel grupal ou individual). Previamente as titorías deben ser acordadas co profesor/a-titor/a.
Presentación	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/as, para preparar a exposición na aula, así como para resolver dúbidas dos temas propostos na aula.
Debate	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos para preparar a exposición dos debates. Previamente deberase realizar unha procura das fontes de información existentes sobre o tema a debater na aula.
Traballo tutelado	A atención personalizada realizarase a través da supervisión aos alumnos/as, nos temas que se traballarán no grupo-aula.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase a través da valoración de probas realizadas na aula.
Traballo	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/as sobre o tema que debe traballar en grupo. As tutorías serán obrigatorias, e consistirán en guiar aos alumnos/as para que poidan realizar de maneira óptima o seu traballo teórico, que deberá ir acompañado sempre dunha presentación na aula. Para iso, concretarase día e hora.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Para superar a materia, o alumno/a deberá aprobar o exame tipo test, cunha calificación mínima de 5.	50	D1 D2 D8 D9 D16 D17
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno/a deberá entregar ó profesor/a, cando este o solicite, reflexións ou valoracións dalgún artigo de revista, actividades realizadas na aula ou a avaliación da lectura de libro ou capítulos de libros, propostos polo profesor/a. Todas as actividades propostas valoraranse a través dalgunha proba de avaliación. Se o alumno/a non realizar a proba nos días previstos, repercutiralle nas súas cualificacións.	20	D1 D2 D6 D8 D9 D16 D17
Traballo	O alumno/a deberá presentar un dossier coa documentación requirida polo docente. Devandito traballo presentarse na aula, e realizarase en grupo.	30	D6 D8 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Asistencia e participación continua: Para os estudantes que sigan a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios, e puntuarase a asistencia a clase do alumno/a, que tamén será obrigatoria, tanto nas clases teóricas como nos grupos pequenos (clases prácticas). Esíxese a asistencia regular de polo menos o 80% das sesións). Os traballos entregaranse nas sesións de grupo pequeno, segundo o calendario que se estableza. No caso de que algún estudante non poida seguir a

avaliación continua e o traballo en grupo tutorizado polo docente, realizará unha proba na que se avaliarán as competencias básicas da materia, que incluírá contidos teóricos e prácticos. O alumno/a deberá entregar tamén todas as actividades realizadas na aula, así como todos os traballos propostos polo profesor/a, ao formar parte da cualificación, sempre que se aprrobe o exame final. Tutorías e robas de avaliación: Consultar páxina Web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuetos Vega, F., González Álvarez, J., y De Vega Rodríguez, M., **Psicología del lenguaje**, Panamericana, 2015
Delval, J., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, SIGLO XXI, 2002
Fernández- Molina, M., **Bienestar psicológico infantil**, Pirámide, 2015
Gesell, A., **El niño de 0 a 5 años**, Paidós, 1995
Myers, D., **Psicología**, Panamericana, 2006
Papalia, D., **Psicología del desarrollo**, Mc Graw Hill, 2009
Serrano, P., **La integración sensorial en el desarrollo y aprendizaje infantil**, Narcea, 2019
Trianes, M. V., y Gallardo, J. A. (Coord)., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006
VV.AA., **Educación Emocional en la infancia de 0 a 6 años. Reflexiones y propuestas didácticas**, Wolters Kluwer, 2011
Yáñez, G., **Neuropsicología de los trastornos del neurodesarrollo**, Manual Moderno, 2016

Bibliografía Complementaria

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006
García, J. A., y Lacasa, P., **Psicología Evolutiva**, Aljibe, 1994
Fuentes, M^a. J., y González, A., **Psicología del desarrollo. Teoría y prácticas**, Aljibe, 2006
González, A., Fuentes, M. J., De la Morena H. L., y Bargas, C., **Psicología del desarrollo**, Aljibe, 1995
Holgado, J., **Educación infantil contemporánea**, Pirámide, 2017
Stassen, K., **Psicología del desarrollo**, Panamericana, 2007
Toro, J., y Ezpetela, L., **Psicopatología del desarrollo**, Pirámide, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Antropoloxía: Pensamento e cultura/V51G110V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Desenvolvemento motor/V51G110V01202

Plan de Continxencias

Descrición

Para o curso académico 2020-2021, non hai cambios significativos nas metodoloxías nos tres escenarios docentes previstos. A única adaptación notable está relacionada co seu modo de execución. No posible escenario de ensino mixto ou a tempo parcial, as metodoloxías levaríanse a cabo de xeito presencial e virtual. Por outra banda, que no escenario de aprendizaxe a distancia, as metodoloxías previstas adaptaríanse a unha modalidade de execución virtual.

- Modificación das metodoloxías de ensino:

A dinámica de calquera metodoloxía de ensino non se modifica, salvo no seu modo de execución, presencial e virtual (no caso dun escenario mixto); e exclusivamente virtual (no caso dunha configuración remota).

- Modificacións (se procede) do contido que se vai ensinar

Non hai cambios no contido que se vai ensinar.

- Modificacións (se procede) da avaliación:

O peso do exame final (tipo proba) valorarase cun 40% da nota; as exposicións terán un valor do 30% da nota e diferentes tipos de actividades, valoraranse cun 30% da nota. Para que medien todas as actividades, debe superarse o exame.

- Bibliografía adicional para facilitar a autoaprendizaxe

Ao longo do desenvolvemento do tema proporcionarase bibliografía adicional para cada tema.

- Outras modificacións

Ferramentas para o ensino virtual.

No escenario de educación a distancia, a actividade docente realizarase exclusivamente de xeito virtual.